

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м.Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E – mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Народному депутатові України
Осуховському О. І.

Щодо підручника «Історія: Україна і світ
(інтегрований курс, рівень стандарту)»
авторів Мудрого М. М., Аркуші О. Г.

Шановний Олеже Івановичу!

Міністерство освіти і науки України розглянуло Ваше звернення від 20 листопада 2018 року № 350-18/468 щодо підручника «Історія: Україна і світ (інтегрований курс, рівень стандарту)» авторів Мудрого М. М., Аркуші О. Г. і повідомляємо таке.

Підручник Мудрого М. М. та Аркуші О. Г. є однією з дотепер нечисленних спроб висвітлення української історії у європейському контексті. Його підготовлено відповідно до програми запровадженого у закладах загальної середньої освіти курсу «Історія: Україна і світ», що є важливим кроком у реформуванні шкільної історичної освіти у контексті євроінтеграційних прагнень України. Підручник має як свої позитивні сторони, так і певні помилки.

Підручник пройшов необхідну фахову експертизу під час конкурсного відбору проектів підручників для 10 класу закладів загальної середньої освіти, додаткову експертизу робочої групи з розроблення науково-методичного забезпечення вивчення Голодомору 1932-1933 рр. в Україні.

Видання зазначеного підручника спричинило емоційну дискусію як у фаховому середовищі істориків, так і серед політиків та громадськості, причому одні піддають критиці окремі положення, а інші підтримують позицію авторів.

У тексті пункту 4 «Національні військові формування в німецькій армії. Прояви колабораціонізму» (розділ 6, § 33) автори пояснюють мотиви створення українських формувань у складі німецької армії в контексті сподівань ОУН на відновлення української державності. Окрім цього, у тексті згадується про інші національні військові формування, зокрема вірменські, туркестанські, кавказькі, мусульманські та вказано, що найчисельнішою серед них була РВА під командуванням Андрія Власова. Тема про французький колабораціоністський режим Віші докладно розглянута на с. 211–213, а в біографічній довідці про А. Петена прямо вказано, що він був лідером цього режиму.

Важливою частиною вказаного пункту є наведені погляди істориків С. Кульчицького та Ю. Киричука про сутність колабораціонізму. Щодо українських теренів стверджується про засадничу неможливість колабораціонізму з боку ОУН, оскільки Україна не мала на той час власної держави. Отже, узагальнення та закріплення знань із вказаної теми автори подали через привернення уваги до різних думок та поглядів, винесли питання в широкий порівняльний контекст.

Факт командування Романом Шухевичем батальйоном «Нахтігаль» у складі німецької армії є загальновідомою сторінкою його біографії, що наводиться в науковій і навчальній літературі, й не містить образливого підтексту. Цілісний образ головнокомандувача УПА учні зможуть скласти лише після вивчення всієї його біографії, яка подана на с. 256. Там, зокрема, недвозначно вказано, що Роман Шухевич був «лідером широкого політичного масштабу, з незаперечним авторитетом», який у листопаді 1943 року очолив УПА.

Інформуємо, що після отримання запиту від народного депутата Юрія Шухевича, підручник було надіслано для додаткового аналізу до Інституту історії України Національної академії наук України та Українського інституту національної пам'яті.

Згідно з висновком Інституту історії України НАН «зазначений підручник не містить хибних формулювань чи фактологічних помилок; методично зорієнтований на цілісне, а не фрагментарне сприйняття історії, формування в учнів життєво необхідних компетентностей і вмінь критично аналізувати події, інтерпретувати факти, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Навчальний матеріал підручника відповідає останнім напрацюванням української та світової історіографії й загалом співзвучний принципам, задекларованим у багатьох документах Ради Європи, зокрема у рекомендаціях про викладання історії в двадцять першому столітті в Європі».

Український інститут національної пам'яті зазначає, що «загалом у книзі цілісно представлені історичні процеси. Українську історію вдало імплементовано у світовий контекст. При цьому події минулого нашої держави не розчинилися в ньому, і автори вдало підкреслили їх унікальність».

Водночас Український інститут національної пам'яті вважає, що «проілюструвати розділ, присвячений колабораціонізму, світлиною Романа

Шухевича (с. 245) є грубою фактографічною та методологічною помилкою». Крім того, командиром батальйону «Роланд» у підручнику помилково названий Ріхард Ярий замість Євгена Побігушого.

Після проведення 19 листопада 2018 року зустрічі з відповідальними працівниками видавництва «Генеза» Міністерство зобов'язало видавництво та авторів підручника невідкладно внести зміни до нього в електронному та друкованому варіантах у частині заміни світлини Романа Шухевича іншою світлиною, доречною до тексту, та виправити помилку щодо керівництва батальйону «Роланд». Світлину ж Романа Шухевича рекомендовано розмістити у підручнику для 11 класу в розділі, присвяченому героїчній боротьбі УПА з радянським режимом у післявоєнний період та видатному лідеру національно-визвольних змагань українців Роману Шухевичу.

З повагою
Міністр

Лілія Гриневич